

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๑๗๙/๒๕๕๙
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๕๒๕/๒๕๖๗

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๙ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	นายสำราญ ชูวาพิทักษ์	ผู้ฟ้องคดี
	เทศบาลเมืองบางกร่าง (องค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง เดิม) ที่ ๑ นายกเทศมนตรีเมืองบางกร่าง (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง เดิม) ที่ ๒	ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขดำ
ที่ ๖๔/๒๕๕๗ หมายเลขแดงที่ ๑๔๒๐/๒๕๕๙

โดยที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง
อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เป็นเทศบาลเมืองบางกร่าง ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ โดยให้
มีผลตั้งแต่วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ เป็นต้นไป จึงให้เปลี่ยนชื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จากองค์การบริหาร
ส่วนตำบลบางกร่าง เป็นเทศบาลเมืองบางกร่าง และให้เปลี่ยนชื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จากนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลบางกร่าง เป็นนายกเทศมนตรีเมืองบางกร่าง โดยให้ถือว่าบรรดาถ้อยคำสำนวน
ที่ระบุหรืออ้างถึงองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่างเป็นการอ้างถึงเทศบาลเมืองบางกร่าง และบรรดา

/ถ้อยคำ...

ถ้อยคำสำนวนที่ระบุหรืออ้างถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่างเป็นการอ้างถึงนายกเทศมนตรีเมืองบางกร่าง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีได้พักอาศัยที่บ้านเลขที่ ๔๙ หมู่ที่ ๙ ที่ปลูกสร้างในที่ดินโฉนดเลขที่ ๗๓๔๕ เลขที่ดิน ๕๗ (เลขที่ดิน ๔๘๐ เดิม) ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เนื้อที่ ๓ งาน ๗๐ ตารางวา ซึ่งมีแนวเขตด้านทิศเหนือจดคลองแม่น้ำอ้อมและที่ดินแปลงเลขที่ดิน ๔๘๓ ทิศใต้จดที่ดินแปลงเลขที่ดิน ๔๐๖ ทิศตะวันออกจดที่ดินแปลงเลขที่ดิน ๔๐๘ และเลขที่ดิน ๔๘๑ ทิศตะวันตกจดที่ดินแปลงเลขที่ดิน ๔๐๔ และเลขที่ดิน ๔๘๓ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ไปพักอาศัยร่วมกับบุตรที่บ้านเลขที่ ๘๑/๘ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เนื่องจากต้องเดินทางไปพบแพทย์เป็นประจำ โดยให้นางสาวปวีริสา มีสงฆ์ และหลานชาย อยู่อาศัยประจำที่บ้านของผู้ฟ้องคดี เดิมผู้ฟ้องคดีและเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงได้ใช้ทางเดินเท้าถาวรซึ่งปูด้วยแผ่นคอนกรีต ขนาดกว้าง ๕๐ เซนติเมตร ยาว ๗๐ เซนติเมตร หนา ๕ เซนติเมตร วางเรียงต่อกันไปตามพื้นดินผ่านที่ดินของนางไพบุลย์ ทรัพย์สิน เป็นทางเข้าออกสู่ถนนสาธารณะประโยชน์เป็นระยะเวลาห้าสิบปีเศษแล้ว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อนุมัติงบประมาณจำนวน ๒๖๒,๗๐๐ บาท เพื่อก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพาน ชุมชนลานมะขวิด หมู่ที่ ๙ ตำบลบางกร่าง เริ่มทำการก่อสร้างตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖ แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๖ โดยอยู่ห่างจากทางเดินเท้าเดิมประมาณ ๑๐ เมตร และต่อมา เมื่อประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีได้ทราบจากนางสาวปวีริสาว่า ได้มีการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้ารุกล้ำเข้าไปในเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเดินทางไปตรวจสอบและแจ้งด้วยวาจาต่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าไม่ยินยอมให้ก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าดังกล่าวในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยเด็ดขาด แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังคงดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ โดยไม่มีการเจรจาหรือตกลงใดๆ กับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รื้อถอนสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพานออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีพร้อมทั้งดำเนินการแก้ไขที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้กลับสู่สภาพเดิมภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังคงเพิกเฉยและได้เปิดให้มีการใช้สะพานทางเดินเท้า ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเจ้าของที่ดินรายเดิมก่อนที่นางไพบุลย์จะได้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินไม่เคยหวงกั้นการใช้ทางเดินเท้าผ่านที่ดินเป็นระยะเวลาห้าสิบปีเศษ และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ดูแลบำรุงรักษาทางเดินเท้าเดิมดังกล่าวมาโดยตลอด รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็ก และยกระดับบ้านของนายประเสริฐ ไม้เกตุ หมู่ที่ ๙ ตำบลบางกร่าง มาเชื่อมต่อกับทางเดินเท้าเดิมดังกล่าว จึงต้องถือว่าเจ้าของที่ดินรายเดิมได้อุทิศที่ดินดังกล่าวให้เป็นทาง

/สาธารณประโยชน์...

สาธารณประโยชน์ไปแล้วโดยปริยายตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ ชาวบ้านในชุมชนไม่เคยใช้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นทางเดินเข้าออกมาก่อน และทางเดินเท้าเดิมเป็นเส้นทางตรงและมีระยะทางสั้นกว่าเส้นทางใหม่ อีกทั้งมีการทำราวเหล็กปิดกั้นทางเข้าออกเดิมไม่ให้ใช้เส้นทางผ่านที่ดินของนางไพบุลย์ และนางไพบุลย์ได้นำรั้วสังกะสีปิดทางออกไว้ด้วย ถือเป็นการจงใจช่วยเหลือนางไพบุลย์เพื่อไม่ให้ชาวบ้านภายในชุมชนใช้เส้นทางเดินเท้าเดิมผ่านที่ดินของนางไพบุลย์ได้อีกต่อไป การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพานที่ก่อสร้างรุกล้ำออกไปจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งปรับสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้คงสภาพเดิม และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนที่อยู่อาศัยภายในชุมชนลานมะขวิดสามารถใช้ทางเดินเท้าเดิมได้ตามปกติภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุด

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ เลขที่ดิน ๕๗ (เลขที่ดิน ๔๘๐ เดิม) ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เนื้อที่ ๓ งาน ๗๐ ตารางวา โดยมีบ้านพักอาศัย จำนวน ๑ หลัง ที่นางสาวบุริสา มีสงฆ์ และหลานชาย อยู่อาศัยประจำ การเดินทางเข้าออกไปยังทางสาธารณประโยชน์ต้องใช้เรือผ่านทางคลองแม่น้ำอ้อม ส่วนทางบกใช้ทางเดินเท้าในที่ดินข้างเคียงซึ่งมิใช่สิทธิทางจำเป็นหรือทางภาระจำยอม ทางเดินเท้าเดิมที่ผ่านที่ดินของนางไพบุลย์ ทรัพย์สิน มิได้เป็นทางสาธารณประโยชน์โดยปริยายตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต่อมา สภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่างได้อนุมัติงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้จัดทำโครงการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพาน ชุมชนลานมะขวิด หมู่ที่ ๙ ตำบลบางกร่าง ขนาดกว้าง ๑ เมตร ยาว ๙๗ เมตร นั้น เพื่อให้ประชาชนที่อยู่อาศัยภายในชุมชนใช้เป็นเส้นทางเข้าออกสู่ทางสาธารณประโยชน์ได้อย่างสะดวกสบาย ไม่ให้กระทบสิทธิในที่ดินข้างเคียง และไม่ให้เกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินของประชาชนภายในชุมชน โดยผู้ฟ้องคดีได้ยินยอมด้วยวาจาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการก่อสร้างพร้อมทั้งได้นำชี้แนวเขตซึ่งเดิมผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำสัญญาจ้างเลขที่ ๒๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ ให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด สโตนโพร ทำการก่อสร้างตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ รวมระยะเวลา ๓๖๖ วัน แต่ห้างหุ้นส่วนจำกัด สโตนโพร เป็นผู้ทำงาน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตกลงจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาณพงศ์ ดีเวลล็อปเม้นท์ เป็นผู้ก่อสร้างตามสัญญาเลขที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๖

/ซึ่งตั้งแต่...

ซึ่งตั้งแต่เริ่มทำการก่อสร้างโดยผู้รับจ้างรายเดิมจนกระทั่งผู้รับจ้างรายใหม่เข้าทำการก่อสร้าง ได้มีการติดตั้งป้ายโครงการที่แสดงให้เห็นแนวเขตการก่อสร้างไว้อย่างชัดเจนเปิดเผย รวมถึงการเข้าพื้นที่ทำการก่อสร้างที่ใช้ทั้งเครื่องจักรและคนงานจำนวนมาก จนกระทั่งการก่อสร้างแล้วเสร็จและได้ใช้ประโยชน์จากสะพานทางเดินเท้าดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีและบริวารซึ่งอาศัยอยู่ในที่ดินพิพาทรวมถึงประชาชนภายในชุมชนลานมะขวิดไม่ได้ทักท้วงหรือคัดค้านการก่อสร้าง แต่ต่อมา สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีได้มีหนังสือที่ นบ ๐๐๒๐/๑๕๐๗๗ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ และที่ นบ ๐๐๒๐/๑๕๐๗๙ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบว่า นางไพบุลย์และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขอรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินซึ่งมีเขตติดต่อกับทางสาธารณประโยชน์ จึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระวางชี้แนวเขต หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รื้อถอนสะพานทางเดินเท้าดังกล่าวในส่วนที่รุกล้ำออกไปจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นเวลาหลังการก่อสร้างแล้วเสร็จ ๒๓๕ วัน และหลังวันที่เริ่มดำเนินการก่อสร้าง ๑ ปี ๖ เดือน ๔ วัน โดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้ร้องเรียนหรือคัดค้านในระหว่างการก่อสร้างแต่อย่างใด ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีแสดงเจตนายินยอมให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเพื่อสาธารณประโยชน์โดยปริยาย อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าตามแนวลํารางสาธารณประโยชน์เดิมที่อยู่ในเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับที่ดินข้างเคียงคนละครึ่งเพื่อใช้ประโยชน์ในการนำน้ำเข้าไปทำการเกษตร ไม่ได้ปิดกั้นทางน้ำเดิม ผู้ฟ้องคดีและบริวารยอมได้ประโยชน์ทั้งในการใช้น้ำเพื่อการเกษตร และได้ใช้สะพานทางเดินเท้าเข้าออกสู่ทางสาธารณประโยชน์ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่จำเป็นต้องรื้อถอนสะพานทางเดินเท้าออกไป และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่อาจดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีและชาวบ้านภายในชุมชนสามารถใช้ทางเดินเท้าเดิมซึ่งเป็นทางส่วนบุคคลเป็นทางเข้าออกสู่ทางสาธารณประโยชน์ได้ดังเดิม

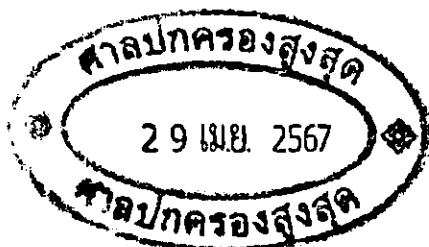
ผู้ฟ้องคดียื่นคำแถลงเป็นหนังสือลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ ในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกของศาลปกครองชั้นต้นทำนองเดียวกับคำฟ้องและคำคัดค้านคำให้การ และเพิ่มเติมว่า เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีได้ไปรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ และครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ปรากฏว่า นางไพบุลย์ ทรัพย์สิน มิได้โต้แย้งคัดค้านการรังวัดสอบเขตที่ดิน ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนายอำเภอเมืองนนทบุรี ไม่มาระวางชี้แนวเขต และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนายอำเภอเมืองนนทบุรี ได้ไปใช้สิทธิในการยื่นฟ้องที่ศาลยุติธรรมหรือไม่ อย่างไร เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีจึงสั่งให้รังวัดสอบเขตที่ดินผู้ฟ้องคดีใหม่อีกครั้งในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๙ ซึ่งนายช่างรังวัดรายงานผลการรังวัดต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี ตามแบบ ร.ว. ๓ ก. ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ ว่า การรังวัดตรวจสอบเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๙ เป็นการนัดตรวจสอบที่ดินข้างเคียงเฉพาะด้านที่

/ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนายอำเภอเมืองนนทบุรีคัดค้านการรังวัด แต่ผู้คัดค้านทั้งสองไม่มานำชี้เขต จึงใช้ผลการรังวัดและรับรองเขตเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ และผลการรังวัดทำให้เนื้อที่ดินของผู้ฟ้องคดีลดลง ๗๘.๗ ตารางวา คงเหลือเนื้อที่ ๒๙๑.๓ ตารางวา ข้างเคียงแปลงเลขที่ดิน ๕๘ และเลขที่ดิน ๖๐ และคลองสาธารณประโยชน์ คลองแม่น้ำอ้อม เจ้าท่าภูมิภาครับรองเขตแล้ว ส่วนข้างเคียงแปลงเลขที่ดิน ๕๕ ลำกระโดง สาธารณประโยชน์ คลองสาธารณประโยชน์ และคลองแม่น้ำอ้อม อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนายอำเภอเมืองนนทบุรี ได้ปฏิบัติตามข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ ครบกำหนดแล้วไม่คัดค้าน ดังนั้น แนวเขตข้างเคียงจึงให้ใช้ผลการรังวัดเดิม ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดิน จังหวัดนนทบุรีเห็นชอบตามที่เสนอ และให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และต่อมา เจ้าพนักงานที่ดินได้แก้ไขแผนที่แนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีใหม่ โดยไม่ปรากฏว่ามีสำรางสาธารณบริเวณแนวเขตที่ดินระหว่างที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับที่ดินของ นางไพบูลย์ ที่ผู้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้แทนนายอำเภอเคยคัดค้านในการรังวัดเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า การก่อสร้างสะพาน ทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพาน ชุมชนลานมะขวิด หมู่ที่ ๙ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง เป็นการกระทำละเมิดต่อ ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ และเห็นว่า เมื่อพิจารณาผลการรังวัดสอบเขตที่ดินตามโฉนดที่ดินของ ผู้ฟ้องคดีและของนางไพบูลย์ที่ปรากฏตามแผนที่ (ร.ว. ๙) เอกสารแนบท้ายคำคัดค้าน คำให้การหมายเลข ๓ หน้า ๒/๓ และหมายเลข ๑๔ หน้า ๔/๘ ตามลำดับ ที่ดินของผู้ฟ้องคดี กับที่ดินของนางไพบูลย์มีอาณาเขตติดต่อกัน กล่าวคือ ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเลขที่ดิน ๕๗ มีอาณาเขตด้านทิศใต้ติดต่อกับที่ดินของนางไพบูลย์เลขที่ดิน ๕๘ แนวเขตที่ดินดังกล่าว มีการปักหลักเขตตรงมุมเขตเป็นหลักเขตหมายเลข ข.ท.ด. ข ๔ ๙๘๒๙ ข.ท.ด. ฉ ๔ ๗๙๙๔ และ ข.ท.ด. ฉ ๔ ๗๖๒๖ โดยที่นางไพบูลย์ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่ขอรังวัดและเจ้าของที่ดิน ข้างเคียงซึ่งรวมถึงผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของแนวเขตที่ดินตามบันทึก ถ้อยคำลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารแนบท้ายคำคัดค้านคำให้การหมายเลข ๑๔ หน้า ๒/๘ และหน้า ๓/๘ จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีและเจ้าของที่ดินข้างเคียงได้รับรอง ความถูกต้องของแนวเขตที่ดินตามที่แสดงไว้ในแผนที่ (ร.ว. ๙) ดังกล่าว ส่วนกรณีที่ผู้แทน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้แทนนายอำเภอเมืองนนทบุรีได้คัดค้านการรังวัดกรณีการรังวัด สอบเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีนำรังวัดรुक้าทางสาธารณประโยชน์ นั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากร่างแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐๐ ของกรมที่ดิน ระบุว่า ๕๐๓๖ | ๕๘๓๐ - ๖ เอกสารแนบท้ายคำให้การหมายเลข ๑ บริเวณดังกล่าวมิได้ระบุหรือแสดงว่าเป็น

/ทางสาธารณประโยชน์...

ทางสาธารณประโยชน์แต่อย่างใด ดังนั้น การคัดค้านดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่ได้คัดค้านโดยถือตามข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในขณะที่มีการรังวัด กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีได้นัดรังวัดผู้แทนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อทำการตรวจสอบแนวเขตที่ดินตามผลการรังวัดเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เนื่องจากตามผลการรังวัดดังกล่าวปรากฏว่าสะพานทางเดินเท้าที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ทำการก่อสร้างนั้นรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี ตามที่ช่างรังวัดได้จัดทำแผนที่ (ร.ว. ๙) ซึ่งได้แสดงแนวเขตหมายสีเขียวซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ใช้เพื่อก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพาน ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากคำให้การและคำให้การเพิ่มเติมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ยอมรับโดยนัยว่าสะพานทางเดินเท้าดังกล่าวได้ก่อสร้างรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี จากกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้ยินยอมให้ก่อสร้างโดยปริยายแล้ว จึงฟังได้ว่าสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพานก่อสร้างรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นไปตามแนวเขตหมายสีเขียวตามแผนที่ (ร.ว. ๙) ดังกล่าว ดังนั้น เมื่อได้ความว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ทำการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าดังกล่าวรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยที่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้ทำหนังสือแสดงความประสงค์เกี่ยวกับการอุทธรณ์ที่ดินให้แก่ทางราชการหรือยินยอมให้ทางราชการเข้าไปดำเนินการให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบหลักการและแนวทางปฏิบัติ กรณีที่ทางราชการขอให้ราษฎรอุทธรณ์ที่ดินให้ หรือกรณีเข้าไปดำเนินการในที่ดินเอกชนเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งกรมที่ดินได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๒๗๘๔๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ แจ้งเวียนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์รับรู้หรือมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องในระหว่างการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพานดังกล่าว แต่มิได้มีการทักท้วงหรือคัดค้าน กลับปล่อยให้ระยะเวลาล่วงเลยจนการก่อสร้างแล้วเสร็จ ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ที่ดินส่วนที่พิพาทให้โดยปริยาย นั้น เห็นว่าเดิมก่อนที่จะมีโครงการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าดังกล่าว ประชาชนที่อยู่อาศัยภายในชุมชนลานมะขวิดได้ใช้เส้นทางสัญจรไปยังถนนสาธารณประโยชน์โดยต้องเดินผ่านกลางแปลงที่ดินของนางไพบุลย์ ทรัพย์สิน ซึ่งทางเดินเท้าเดิมดังกล่าวมีลักษณะเป็นทางดิน และต่อมาได้รับการพัฒนาให้เป็นทางเดินเท้าถาวรรูปด้วยแผ่นคอนกรีต ขนาดกว้าง ๕๐ เซนติเมตร ยาว ๗๐ เซนติเมตร หนา ๕ เซนติเมตร วางเรียงต่อกันไปตามพื้นดิน การจัดทำโครงการก่อสร้างสะพานดังกล่าวจึงได้เปลี่ยนแนวเขตจากเดิมที่ผ่านกลางแปลงที่ดินของนางไพบุลย์เป็นการก่อสร้างในแนวเขตที่ดินบริเวณขอบนอกของที่ดินแทน ดังจะเห็นได้จากผังบริเวณ

/ก่อสร้าง...

ก่อสร้าง เอกสารแนบท้ายคำให้การหมายเลข ๒ และแผนที่ (ร.ว. ๙) ที่ช่างรังวัดได้จัดทำไว้ตามผลการรังวัดที่ดินรายนางไพบูลย์เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ซึ่งพื้นที่ในส่วนที่ก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าบางส่วนได้ก่อสร้างบริเวณขอบนอกด้านทิศตะวันตกของที่ดินนางไพบูลย์ และตามแผนที่ (ร.ว. ๙) ดังกล่าว ระบุว่านางไพบูลย์ได้ยินยอมแบ่งหักให้เป็นทางสาธารณประโยชน์บริเวณแนวเขตที่ดินด้านทิศเหนือ จึงเป็นกรณีที่มีเหตุแห่งการรับฟังว่า การจัดทำโครงการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าดังกล่าวประสงค์จะก่อสร้างในแนวเขตที่ดินบริเวณขอบนอกของที่ดินนางไพบูลย์เช่นเดียวกัน เนื่องจากการเปลี่ยนแนวเขตทางเดินเท้าเดิมแล้วทำการก่อสร้างตามแนวเขตทางเดินเท้าใหม่ย่อมเป็นประโยชน์โดยตรงต่อนางไพบูลย์ เพราะทำให้ที่ดินของนางไพบูลย์ไม่ต้องถูกทางเดินเท้าผ่านกลางแปลงที่ดินอีกต่อไป ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีจะเข้าใจว่าการจัดทำโครงการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าดังกล่าวเป็นการก่อสร้างในเขตที่ดินของนางไพบูลย์ด้านที่ติดกับแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี มิใช่การก่อสร้างในเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้โต้แย้งหรือคัดค้านตั้งแต่เริ่มแรกของโครงการ จึงมิใช่กรณีที่จะถือได้ว่าเป็นการให้ความยินยอมโดยปริยาย แต่หากเป็นกรณีที่เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ น่าจะเป็นการก่อสร้างรุกล้ำที่ดินของตนจึงได้ยื่นคำขอรังวัดสอบเขตที่ดิน แล้วต่อมาเมื่อทราบผลการรังวัดที่ดินว่าการก่อสร้างได้รุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีจริง ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการรื้อถอนสะพานทางเดินเท้าที่รุกล้ำออกไปจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งดำเนินการแก้ไขให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้กลับสู่สภาพเดิม ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงฟังไม่ขึ้น ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนที่อยู่อาศัยภายในชุมชนลานมะขวิดสามารถใช้ทางเดินเท้าเดิมได้ตามปกติ นั้น เห็นว่าการที่จะให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการตามคำขอดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี เป็นงานนโยบายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง กรณีจึงเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพาน ชุมชนลานมะขวิด หมู่ที่ ๙ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ในส่วนที่รุกล้ำที่ดินโฉนดที่ ๗๓๔๕ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ของผู้ฟ้องคดีพร้อมทั้งปรับสภาพที่ดินในส่วนดังกล่าวให้มีสภาพเดิม ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า ข้อเท็จจริงปรากฏตามแผ่นบันทึกเสียง (แผ่นซีดี) พร้อมภาพถ่ายที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองส่งให้ศาลว่าทั้งผู้ฟ้องคดีและตัวแทนผู้ถูกฟ้องคดี

ได้ตกลง...

ได้ตกลงให้มีการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าระหว่างที่ดินของผู้ฟ้องคดีและที่ดินของนางไพบูลย์ ทรัพย์สิน ตามแนวลำรางโดยเว้นระยะจากแนวรั้วของผู้ฟ้องคดีประมาณ ๓ เมตร และปีกเสาสะพานที่ระยะ ๒.๕ เมตร หรือเท่ากับระยะของไม้กระดานพื้นสะพานจำนวน ๗ แผ่น ต่อหน้าผู้อยู่ในเหตุการณ์จำนวนหลายคน โดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้โต้แย้งว่าการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าไม่ตรงตามจุดก่อสร้างที่ตกลงกัน กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดียินยอมให้ก่อสร้างสะพานทางเดินเท้า คสล. ตามจุดก่อสร้างที่ตกลงกันแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพานจึงมิได้รุกล้ำที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ ของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด อีกทั้งการอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยปริยาย ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น จะอุทิศด้วยวาจาหรือโดยปริยายก็ได้ นอกจากนี้ แม้การที่ผู้ฟ้องคดียินยอมให้มีการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าตามจุดที่ตกลงกันนั้น อาจเกิดจากความสำคัญผิดเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินระหว่างที่ดินของผู้ฟ้องคดีและที่ดินของนางไพบูลย์ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่อาจอ้างความสำคัญผิดนั้นมาใช้เป็นประโยชน์แก่ตน และกระทำให้กระทบสิทธิของประชาชนโดยส่วนรวมได้

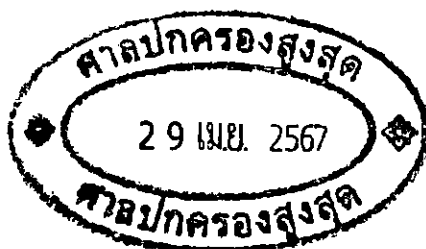
ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นยกฟ้องผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งมิได้โต้แย้งข้อเท็จจริงที่ศาลปกครองชั้นต้นรับฟังเป็นที่ยุติแล้วว่าที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ เลขที่ดิน ๕๗ ของผู้ฟ้องคดีอยู่ติดกับที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๕๑ เลขที่ดิน ๕๘ ของนางไพบูลย์ ทรัพย์สิน โดยนางไพบูลย์และผู้ฟ้องคดีต่างได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของแนวเขตที่ดินไว้แล้ว และเมื่อศาลปกครองชั้นต้นได้พิจารณาระวางแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐๐ ของกรมที่ดินระวาง ๕๐๓๖ | และ ๕๘๓๐ - ๖ ก็ไม่ปรากฏว่ามีทางสาธารณประโยชน์อยู่ในรูปแผนที่ (ร.ว. ๙) แต่กลับปรากฏว่ามีสะพานทางเดินเท้าพร้อมราวสะพานที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ก่อสร้างไว้อยู่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี แม้ว่าผู้แทนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้เคยกล่าวอ้างว่าที่ดินบริเวณที่จะก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าพร้อมราวสะพานเป็นลำรางสาธารณะ และผู้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนายอำเภอเมืองนนทบุรีจะเคยโต้แย้งคัดค้านการรังวัดสอบแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของสะพานทางเดินเท้าพร้อมราวสะพาน แต่เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีแจ้งให้ไปใช้สิทธิฟ้องต่อศาลยุติธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนายอำเภอเมืองนนทบุรีก็ไม่ได้ไปใช้สิทธิทางศาลแต่อย่างใด ซึ่งขัดต่อหลักการทำหน้าที่ของฝ่ายปกครองในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การในทำนองยอมรับว่าได้ก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าพร้อมราวสะพานรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นไปตามหลักกฎหมายปิดปาก (Estoppel) อีกทั้งไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการอุทิศที่ดิน

/ที่สร้างสะพาน...

ที่สร้างสะพานทางเดินเท้าพร้อมราวสะพานให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองตามหนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๒๗๘๔๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีไม่เคยให้การรับรองความถูกต้องของเสียงที่ปรากฏอยู่ในทะเบียนทึกลเสียง (ซีดี) ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้าง ส่วนภาพถ่ายที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแสดงต่อศาลปกครองชั้นต้นก็ไม่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้อุทิสที่ดินบริเวณพิพาทให้กับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเนื้อที่เท่าใดและตั้งแต่เมื่อใด ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าพร้อมราวสะพานรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ไม่ได้อุทธรณ์ว่าคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่รับฟังข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่ตรงกับข้อกฎหมายในเรื่องใด ย่อมเป็นคำอุทธรณ์ที่ขัดต่อข้อ ๑๐๑ (๒) และข้อ ๑๐๘ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ และไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ รวมทั้งประเด็นในคำอุทธรณ์ดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามมาตรา ๗๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งนี้ ตามนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔/๒๕๔๕ และคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๘/๒๕๔๙

ทั้งนี้ หลังจากกรมที่ดินมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๒๗๘๔๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ แจ้งเวียนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้นมา การอุทิสที่ดินรายใหม่ด้วยวาจาให้แก่ทางราชการหรือให้ทางราชการเข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินของเอกชนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมไม่สามารถกระทำได้อีกต่อไป ตามนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๑/๒๕๔๘ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๒/๒๕๕๘ นอกจากนี้ การที่ที่ดินของเอกชนจะเปลี่ยนไปเป็นที่สาธารณประโยชน์โดยปริยายได้นั้นจะต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นเวลายาวนานนับสิบปี ทั้งนี้ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๙๖ - ๒๕๙๗/๒๕๑๙ และที่ ๒๘๔/๒๕๒๒ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๔/๒๕๔๖ ซึ่งแตกต่างจากกรณีที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยสิ้นเชิง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้หวงกันและคัดค้านการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าพร้อมราวสะพานมาโดยตลอด นอกจากนั้น มีเหตุทำให้ผู้ฟ้องคดีเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าพร้อมราวสะพานในที่ดินของนางไพบุลย์ที่อยู่ทางด้านทิศตะวันตกและอยู่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าน่าจะรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงได้ยื่นเรื่องขอรังวัดสอบเขตที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี เมื่อทราบผลการรังวัดที่ดินอย่างแน่ชัดแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการรื้อถอนสะพานทางเดินเท้าพร้อมราวสะพานออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีพร้อมกันให้ดำเนินการแก้ไขให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีกลับสู่สภาพเดิม อีกทั้งชาวบ้านชุมชนลานมะขวิดไม่เคยใช้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นทางสัญจรผ่านไปยังถนนสาธารณประโยชน์

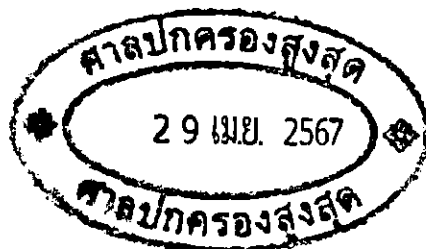
//(ถนนวัดโบสถ์...

(ถนนวัดโบสถ์ดอนพรหม) มาก่อน รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่อาจอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ขัดขวางหรือเฝ้าระวังแนวเขตที่ดินระหว่างการก่อสร้างเพื่อยกเว้นความรับผิดชอบได้ เนื่องจากการที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการขัดขวางเป็นผลมาจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าใช้อำนาจตามกฎหมายตามนัยคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๖๙/๒๕๕๕ และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ยกประเด็นเรื่องความสำคัญผิดเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีและของนางไพบูลย์ขึ้นอ้างในชั้นการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นมาก่อนโดยชอบ ซึ่งประเด็นดังกล่าวมิใช่ปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ขัดต่อข้อ ๑๐๑ วรรคสอง และข้อ ๑๐๘ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ผู้ฟ้องคดียื่นคำแถลงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ ต่อศาลปกครองสูงสุดว่า ศาลจังหวัดนนทบุรีได้มีคำพิพากษาตามยอมในคดีหมายเลขดำที่ พ ๒๘๑๘/๒๕๖๒ หมายเลขแดงที่ พ ๑๘๕๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๓ ระหว่าง ผู้ฟ้องคดี โจทก์ นางไพบูลย์ ทรัพย์สิน จำเลย โดยโจทก์จำเลยตกลงกันว่า จำเลยตกลงให้ที่ดินตามโฉนดเลขที่ ๗๓๕๑ ของจำเลยเป็นภาระจำยอมแก่ที่ดินของโจทก์โฉนดเลขที่ ๗๓๔๕ โจทก์และจำเลยยินยอมให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่างสร้างถนนใหม่หรือย้ายถนนคอนกรีตซึ่งสร้างในที่ดินของโจทก์เดิมมาอยู่บริเวณทางภาระจำยอมดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดียื่นคำชี้แจงข้อเท็จจริงลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ ตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุดว่า ปัจจุบันผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังมิได้ดำเนินการก่อสร้างถนนใหม่หรือย้ายสะพานทางเดินเท้าพร้อมราวสะพานที่ตั้งอยู่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดนนทบุรีแต่อย่างใด เนื่องจากอยู่ระหว่างรอผลการดำเนินคดีปกครองคดีนี้ หากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงจะรื้อถอนสะพานทางเดินเท้าพร้อมราวสะพานที่รื้อเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี และจะดำเนินการตามคำพิพากษาดังกล่าว เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีและชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนลานมะขวิดสามารถใช้ทางเดินสาธารณะเดิมในที่ดินของนางไพบูลย์ ทรัพย์สิน ได้ตามปกติต่อไป

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำแถลงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ ตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุดว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้รับทราบคำพิพากษตามยอม คดีหมายเลขดำที่ พ ๒๘๑๘/๒๕๖๒ หมายเลขแดงที่ พ ๑๘๕๔/๒๕๖๓ ระหว่างผู้ฟ้องคดี โจทก์ นางไพบูลย์ ทรัพย์สิน จำเลย แล้ว แต่ยังมีได้มีการดำเนินการเนื่องจากคำพิพากษตามยอมดังกล่าวเป็นเรื่องระหว่าง ผู้ฟ้องคดี โจทก์ กับนางไพบูลย์ จำเลย มิได้มีผลผูกพันต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่จะต้องปฏิบัติตาม อีกทั้งการดำเนินการก่อสร้างจำเป็นต้องมีการบรรจุลงในแผนพัฒนาท้องถิ่น และเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีจึงจะดำเนินการได้

/คดีนี้...

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดไม่จัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี คู่กรณีไม่ได้ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือและไม่ได้แจ้งความประสงค์ให้ศาลจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี โดยในวันประชุมเพื่อมีคำพิพากษาศาลได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์เป็นหนังสือของตุลาการผู้แถลงคดี

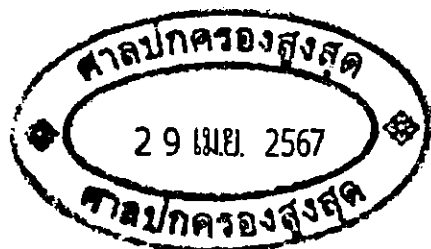
ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำอุทธรณ์ คำแก้อุทธรณ์ และพยานหลักฐานอื่นจากการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในบ้านเลขที่ ๔๙ หมู่ที่ ๙ และที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ เลขที่ดิน ๕๗ (เลขที่ดิน ๔๘๐ เดิม) ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เนื้อที่ ๓ งาน ๗๐ ตารางวา ซึ่งมีแนวเขตด้านทิศเหนือจดคลองแม่น้ำอ้อมและที่ดินแปลงเลขที่ดิน ๔๘๑ ทิศใต้จดที่ดินแปลงเลขที่ดิน ๔๐๖ ทิศตะวันออกจดที่ดินแปลงเลขที่ดิน ๔๐๘ และเลขที่ดิน ๔๘๑ ทิศตะวันตกจดที่ดินแปลงเลขที่ดิน ๔๐๔ และเลขที่ดิน ๔๘๓ แต่ในปัจจุบันผู้ฟ้องคดีไปพักอาศัยกับบุตรที่บ้านเลขที่ ๘๑/๘ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยให้นางสาวปฐวิศา มีสงฆ์ และหลานชายเป็นผู้อยู่อาศัยประจำในบ้านของผู้ฟ้องคดี เดิมการเดินทางเข้าออกที่ดินของผู้ฟ้องคดีและที่ดินแปลงข้างเคียงไปยังถนนสาธารณประโยชน์ต้องผ่านที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๕๑ เลขที่ดิน ๕๘ (เลขที่ดิน ๔๐๖ เดิม) ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี ของนางไพบุลย์ ทรัพย์สิน และที่ดินเอกชนแปลงอื่นๆ โดยเป็นทางเดินเท้าที่เป็นทางดิน และต่อมา ได้รับการพัฒนาให้เป็นทางเดินเท้าถาวรปูด้วยแผ่นคอนกรีต ขนาดกว้าง ๕๐ เซนติเมตร ยาว ๗๐ เซนติเมตร หนา ๕ เซนติเมตร วางเรียงต่อกันไปตามพื้นดิน โดยประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณชุมชนลานมะขวิดได้ใช้เส้นทางดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาห้าสิบปีเศษแล้ว ต่อมา สภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่างได้อนุมัติงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๒๖๒,๗๐๐ บาท เพื่อก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพาน ชุมชนลานมะขวิด หมู่ที่ ๙ ตำบลบางกร่าง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตกลงว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาณุพงศ์ ดีเวลลอปเม้นท์ เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างตามสัญญาเลขที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖ เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๖ ในระหว่างการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบจากนางสาวปฐวิศาว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งให้ทราบว่าผู้รับจ้างจะเข้าดำเนินการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าตามสัญญาจ้างดังกล่าวในบริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดี ขอให้ผู้ฟ้องคดีไปตรวจสอบแนวเขตที่ดิน ต่อมา ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีได้เดินทางไปตรวจสอบที่ดินและได้พบผู้ควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงได้คัดค้านด้วยวาจาว่าไม่ยินยอมให้ก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าดังกล่าวในที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังคงดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ หลังจากนั้น

/ผู้ฟ้องคดี...

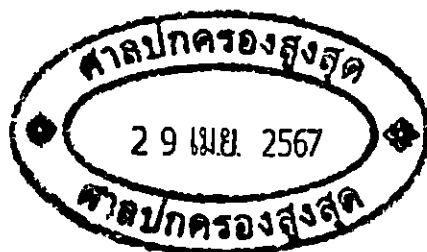
ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๖ ขอรังวัดสอบเขตที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี ส่วนนางไพบูลย์ได้ยื่นคำขอรังวัดสอบเขตที่ดินและแบ่งหัก เป็นที่สาธารณประโยชน์ในที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๕๑ ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ทำการรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ปรากฏว่า เจ้าของที่ดินข้างเคียงรายนางไพบูลย์ได้คัดค้านการรังวัด เจ้าพนักงานที่ดินได้ทำการสอบสวนใกล้เคียง ตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ตกลงกันได้ จึงได้นำรังวัดตรวจสอบใหม่ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ปรากฏว่า ผู้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้แทนนายอำเภอเมืองนนทบุรี คัดค้านการรังวัดโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีนำรังวัดรुक้าทางสาธารณประโยชน์ ส่วนที่ดินของนางไพบูลย์ เจ้าหน้าที่ได้ทำการรังวัดเมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ไม่ปรากฏว่ามีการคัดค้านแนวเขต ปรากฏตามรูปแผนที่ (ร.ว. ๙) ว่า ที่ดินตามแนวเขตด้านตะวันออกแบ่งหักเป็นลำรางสาธารณประโยชน์ เนื้อที่ ๐.๕ ตารางวา และที่ดินตามแนวเขตด้านทิศตะวันออกแบ่งหักเป็นลำรางสาธารณประโยชน์ เนื้อที่ ๓๔.๔ ตารางวา ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า การก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพาน ขุมชนลานมะขวิด หมู่ที่ ๙ ตำบลบางกร่าง ได้รुक้าเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ ขอให้ดำเนินการ รื้อถอนสะพานทางเดินเท้าดังกล่าวออกไปจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งดำเนินการแก้ไข ให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีกลับสู่สภาพเดิมให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับหนังสือ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๗ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนสะพาน ทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพานที่ก่อสร้างรुक้าออกไปจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งปรับสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้คงสภาพเดิม และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการ ให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนที่อยู่อาศัยภายในชุมชนลานมะขวิดสามารถใช้ทางเดินเท้าเดิมได้ ตามปกติ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุด ในระหว่างการพิจารณา ของศาลปกครองชั้นต้น สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีได้มีหนังสือที่ นบ ๐๐๒๐.๓/๗๑๒๗ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และหนังสือที่ นบ ๐๐๒๐.๓/๗๒๔๙ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนายอำเภอเมืองนนทบุรี ตามลำดับ แจ้งว่า การคัดค้านการรังวัด สอบเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยผู้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้แทนนายอำเภอเมืองนนทบุรี มิได้เป็นการคัดค้านแนวเขต แต่เป็นการคัดค้านเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน จึงไม่สามารถทำการ สอบสวนใกล้เคียงตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงให้ผู้คัดค้านทั้งสอง แจ้งไปใช้สิทธิทางศาล และมีหนังสือที่ นบ ๐๐๒๐.๓/๗๔๒๙ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปพบเจ้าหน้าที่เพื่อรับทราบเหตุขัดข้องและบันทึกการทำรังวัดไว้ ต่อมา เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีได้ไปรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ และครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ปรากฏว่า นางไพบูลย์ มิได้โต้แย้งคัดค้านการรังวัดสอบเขตที่ดิน ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนายอำเภอเมืองนนทบุรี ไม่มาระวังชี้แนวเขต และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนายอำเภอเมืองนนทบุรี ได้ไปใช้สิทธิในการยื่นฟ้องที่ศาลยุติธรรมหรือไม่ อย่างไร เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี จึงสั่งให้รังวัดสอบเขตที่ดินผู้ฟ้องคดีใหม่อีกครั้งในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๙ ซึ่งนายช่างรังวัด รายงานผลการรังวัดต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี ตามแบบ ร.ว. ๓ ก. ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ ว่า การรังวัดตรวจสอบเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๙ เป็นการนัดตรวจสอบ ที่ดินข้างเคียงเฉพาะด้านที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนายอำเภอเมืองนนทบุรีคัดค้านการรังวัด แต่ผู้คัดค้านทั้งสองไม่มานำชี้เขต จึงใช้ผลการรังวัดและรับรองเขตเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ และผลการรังวัดทำให้เนื้อที่ดินของผู้ฟ้องคดีลดลง ๗๘.๗ ตารางวา คงเหลือเนื้อที่ ๒ งาน ๙๑.๓ ตารางวา ข้างเคียงแปลงเลขที่ดิน ๕๘ และเลขที่ดิน ๖๐ และคลองสาธารณะประโยชน์ คลองแม่น้ำอ้อม เจ้าท่าภูมิภาครับรองเขตแล้ว ส่วนข้างเคียงแปลง เลขที่ดิน ๕๕ ถ้ากระโตงสาธารณะประโยชน์ คลองสาธารณะประโยชน์ และคลองแม่น้ำอ้อม อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนายอำเภอเมืองนนทบุรี ได้ปฏิบัติตามข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ ครบกำหนดแล้วไม่คัดค้าน ดังนั้น แนวเขตข้างเคียงจึงให้ใช้ผลการรังวัดเดิม ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีเห็นชอบตามที่เสนอ และให้แก่โฉนดแผนที่ และเนื้อที่ตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และต่อมา เจ้าพนักงานที่ดินได้แก้ไข แผนที่แนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีใหม่ โดยไม่ปรากฏว่ามีสำรางสาธารณะบริเวณแนวเขตที่ดิน ระหว่างที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับที่ดินของนางไพบูลย์ที่ผู้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้แทนนายอำเภอ เคยคัดค้านในการรังวัดเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพาน ชุมชนลานมะขวิด หมู่ที่ ๙ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ในส่วนที่รุกล้ำที่ดิน โฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ของผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งปรับสภาพที่ดินในส่วนดังกล่าวให้มีสภาพเดิม ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ คำพิพากษาถึงที่สุด คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษา ของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุดเป็นคดีนี้

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแล้ว

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพาน ชุมชนลานมะขวิด หมู่ที่ ๙ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เข้าไปในที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕

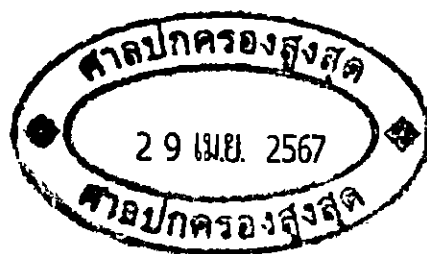

/ตำบลบางกร่าง...

ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ของผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ หากเป็นการกระทำละเมิด ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ อย่างไร

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ บัญญัติว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น มาตรา ๔๓๘ วรรคสอง บัญญัติว่า อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย มาตรา ๑๓๐๔ บัญญัติว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น (๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน (๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่าที่ขายตลิง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ (๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่าป่าม และโรงทหาร สำนักราชการ บ้านเมือง เรือรบ อารุชยุทธภัณฑ์ มาตรา ๑๓๓๖ บัญญัติว่า ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๗ บัญญัติว่า ภายในบังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก...

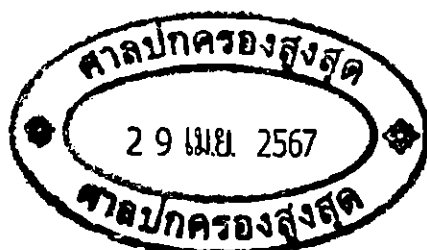
คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ เลขที่ ๕๗ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เนื้อที่ ๓ งาน ๗๐ ตารางวา เดิมการเดินทางเข้าออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีรวมถึงที่ดินแปลงข้างเคียงไปยังถนนสาธารณประโยชน์ต้องเดินผ่านที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๕๑ เลขที่ดิน ๕๘ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ของนางไพบุลย์ ทรัพย์สิน และที่ดินเอกชนแปลงอื่นๆ โดยเป็นทางเดินเท้าเดิมที่เป็นทางดิน และต่อมา ได้รับการพัฒนาให้เป็นทางเดินเท้าถาวรปูด้วยแผ่นคอนกรีต ขนาดกว้าง ๕๐ เซนติเมตร ยาว ๗๐ เซนติเมตร หนา ๕ เซนติเมตร วางเรียงต่อๆ กันไปตามพื้นดิน โดยชาวบ้านได้ใช้เส้นทางดังกล่าวในการเดินทางเข้าออกสู่ถนนสาธารณประโยชน์มาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาห้าสิบปีเศษแล้ว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพาน บริเวณชุมชนลานมะขวิด หมู่ที่ ๙ ตำบลบางกร่าง เพื่อให้ประชาชนภายในชุมชนใช้เป็นเส้นทางเข้าออกสู่ทางสาธารณประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การก่อสร้างสะพานดังกล่าวรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ

/แจ้งให้...

แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการรื้อถอนสะพานดังกล่าวออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉย เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏตามระวางแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐๐ ของกรมที่ดิน ระวาง ๕๐๓๖ | ๕๘๓๐ - ๖ เอกสารแนบท้ายคำให้การหมายเลข ๑ และแผนที่ (ร.ว. ๙) เอกสารแนบท้ายคำคัดค้านคำให้การหมายเลข ๑๔ หน้า ๔/๘ ว่า ด้านทิศใต้ที่ดินของผู้ฟ้องคดี เลขที่ดิน ๕๗ ซึ่งอยู่ติดกับที่ดินของนางไพบูลย์เลขที่ดิน ๕๘ นั้น ไม่ปรากฏว่าได้มีการแบ่งหักเป็นทางสาธารณประโยชน์ แต่มีการแบ่งหักที่ดินของนางไพบูลย์เป็นทางสาธารณประโยชน์ อีกทั้งตามคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม และคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ยอมรับว่าการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพานพิพาทมิได้ก่อสร้างตามแนวทางเดิมที่อยู่ในที่ดินของนางไพบูลย์ โดยอ้างว่าได้รับความยินยอมโดยปริยายจากผู้ฟ้องคดีให้ก่อสร้างแล้ว ประกอบกับผลการรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ตามรูปแผนที่แสดงเขตคัดค้าน (ร.ว. ๙) ที่แสดงแนวเขตหมายสีเขียวซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคัดค้านการรังวัด โดยเป็นที่ดินส่วนที่ใช้ก่อสร้างสะพานทางเดินเท้า ปรากฏว่าอยู่ในเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นแนวเขตสีแดง และได้มีการรังวัดที่ดินอีกครั้งหนึ่งในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้คัดค้านว่าผู้ฟ้องคดีนำรังวัดรุกล้ำทางสาธารณประโยชน์ อย่างไรก็ตามเมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีได้มีหนังสือที่ นบ ๐๐๒๐.๓/๗๑๒๗ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า การคัดค้านดังกล่าวมิใช่การคัดค้านแนวเขต แต่เป็นการคัดค้านเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดิน จึงแจ้งให้ไปใช้สิทธิทางศาล แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการใช้สิทธิทางศาลแต่อย่างใด กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้ก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพานตามแนวทางเดิมที่อยู่ในที่ดินของนางไพบูลย์ แต่ได้ก่อสร้างในเขตที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ เลขที่ดิน ๕๗ (เลขที่ดิน ๔๘๐ เดิม) ของผู้ฟ้องคดี

ส่วนอุทธรณ์ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ว่า ผู้ฟ้องคดีได้อุทิศที่ดินในส่วนที่ใช้ก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยปริยายแล้ว นั้น เห็นว่า โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/๑๑๑ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบหลักการและแนวทางปฏิบัติกรณีทางราชการขอให้ราษฎรอุทิศที่ดินให้หรือกรณีเข้าไปดำเนินการในที่ดินของเอกชนเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ร่วมกัน กรณีที่มีผู้อุทิศที่ดินให้แก่ทางราชการ หรือจะให้ทางราชการเข้าไปดำเนินการเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้นซึ่งได้รับอุทิศที่ดินจากราษฎรหรือเข้าไปดำเนินการในที่ดินของเอกชนจัดทำหนังสือแสดงความประสงค์เกี่ยวกับการอุทิศที่ดินให้กับทางราชการหรือยินยอมให้ทางราชการเข้าไปดำเนินการ โดยให้เจ้าหน้าที่จัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับการอุทิศที่ดินหรือยินยอมจะให้ทางราชการเข้าไปดำเนินการ แล้วให้เจ้าของที่ดินและผู้มีหน้าที่ดูแลรักษา

/ที่สาธารณประโยชน์...

ที่สาธารณประโยชน์ลงชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน ในกรณีมีเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินให้สำเนาประกอบเรื่องไว้ด้วย หากหน่วยงานของรัฐและเจ้าของที่ดินสามารถทำการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมรับโอนที่ดินหรือการใช้ประโยชน์ร่วมกันกับสำนักงานที่ดินให้ถูกต้องครบถ้วนได้ก็ให้ดำเนินการด้วย ซึ่งกรมที่ดินได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๒๗๘๔๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ แจ้งเวียนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว อันเป็นเวลาก่อนเริ่มการก่อสร้างสะพานพิพาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยอ้างเพียงพยานหลักฐานเสียงสนทนาตามแผ่นบันทึกเสียง (แผ่นซีดี) ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ให้ความยินยอมในการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพานพิพาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งคัดค้านว่า เสียงของผู้ฟ้องคดีที่ปรากฏในการบันทึกเสียงดังกล่าวไม่ได้กล่าวถึงหรือระบุว่าผู้ฟ้องคดีได้อุทิศที่ดินบริเวณใดและมีเนื้อที่จำนวนเท่าใดให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อใช้ในการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าดังกล่าวแต่อย่างใด อีกทั้งผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งคัดค้านด้วยวาจาต่อผู้ควบคุมงานก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในช่วงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ยินยอมให้มีการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยเด็ดขาด นอกจากนี้ หลังจากผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรังวัดสอบเขตที่ดินเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๖ และทราบผลการรังวัดที่ดินว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก่อสร้างสะพานทางเดินรูก้ำเข้าไปในที่ดินของตนแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนสะพานทางเดินเท้าที่รูก้ำออกไปจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งแก้ไขที่ดินให้กลับสู่สภาพเดิมกรณีจึงน่าจะเชื่อว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้ยินยอมยกที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก่อสร้างสะพานรูก้ำให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ และยังหวงกันไม่ให้บุคคลอื่นมาใช้ที่ดินดังกล่าว อีกทั้งเมื่อทราบว่ามีกรก่อสร้างรูก้ำเข้าไปในที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ ก็ได้ขอรังวัดสอบเขตที่ดินของตน และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนสะพานทางเดินเท้าออกไปจากที่ดินส่วนดังกล่าว อันเป็นการใช้สิทธิติดตามเอาคืนที่ดินตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิได้ปล่อยปละละเลยอันจะถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์โดยปริยาย พยานหลักฐานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่พอที่จะรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ให้ความยินยอมในการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพานในที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ ของผู้ฟ้องคดี อันจะทำให้ที่ดินในส่วนดังกล่าวเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยปริยายตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลดังกล่าว อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองฟังไม่ขึ้น

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพาน ชุมชนลานมะขวิด หมู่ที่ ๙ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี รูก้ำที่ดินบางส่วนของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ ตำบลบางกร่าง

/อำเภอเมืองนนทบุรี...

อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีโดยการรื้อถอนสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพานที่ก่อสร้างรุกล้ำออกไปจากที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๕ ของผู้ฟ้องคดีพร้อมทั้งปรับสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้คงสภาพเดิม ตามมาตรา ๔๒๐ ประกอบกับมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมราวสะพาน ชุมชนลานมะขวิด หมู่ที่ ๙ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ในส่วนที่รุกล้ำที่ดินโฉนดที่ ๗๓๔๕ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ของผู้ฟ้องคดีพร้อมทั้งปรับสภาพที่ดินในส่วนดังกล่าวให้มีสภาพเดิม ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นฟ้องด้วย

พิพากษายืน

นางเสริมดรุณี ตันติเวสส
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

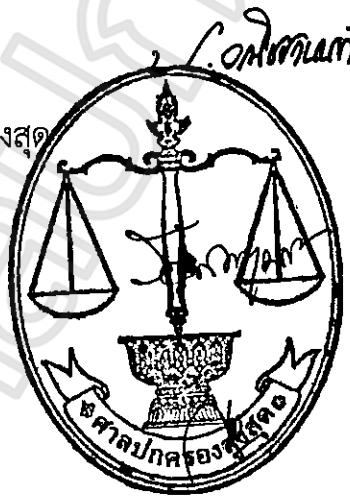
เสริมดรุณี ตันติเวสส

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายประนัย วณิชชานนท์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

ประนัย วณิชชานนท์

นายรังสิกร อุปพงศ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายสมชาย กิจสนาโยธิน
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายอาทร คุระวรรณ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

อาทร คุระวรรณ

ตุลาการผู้แถลงคดี : นางสาวกิงกาญจน์ คุณสุทธิ

